

Eksamensveiledning

- om vurdering av eksamensbesvarelser

LOKALT GITT SKRIFTLIG EKSAMEN

LGA2001 – Produksjon og tjenesteyting

Eksamensveiledning for lokalt gitt skriftlig eksamen i fylkeskommunenes landssamarbeid (Vigo IKS)

Denne eksamensveiledningen gir informasjon om lokalt gitt skriftlig eksamen i landssamarbeidet, og hvordan eksamen skal vurderes. Veiledningen er for skoler, elever, privatister, lærere og foresatte. Sensorene skal bruke veiledningen som en felles referanseramme for sitt sensurarbeid.

1. Eksamensordning

Eksamenslengde 4 timer

2. Hjelpemidler

Alle hjelpemidler er tillatt, bortsett fra åpent internett og andre verktøy som kan brukes til kommunikasjon. Hver fylkeskommune har publisert liste over tillatte nettbaserte hjelpemidler (nettressurser) som er tilgjengelig på eksamensdagen.

Noen fag avviker fra denne regelen ved at det er restriksjoner på bruk av hjelpemidler, eller at det er spesielle hjelpemidler som kreves for å løse eksamensoppgaven. Listen viser fag som avviker:

<http://www.vigoiks.no/eksamen/hjelpemidler-til-eksamen>

Eksamensoppgaver hvor det ikke er krav om spesielle hjelpemidler skal være utformet på en slik måte at det ikke er nødvendig å ha tilgang til internett eller hjelpemidler for å kunne besvare oppgavene. Det er kandidatens egen kompetanse i faget som skal prøves på eksamen.

Med utgangspunkt i eksamensordningen for faget må kandidaten selv velge hensiktsmessige hjelpemidler for å løse oppgavene. Eksempler på hjelpemidler kan være: datamaskin med filer og digitale verktøy, kalkulator, lærebok, tidligere eksamensoppgaver, notater, eksamensveiledning, utskrifter fra Internett og formelbok. Alle digitale verktøy som kandidaten vil bruke, må være installert på datamaskinen før eksamen.

3. Kommunikasjon med andre under eksamen

Det er ikke lov å kommunisere med andre under eksamen, hverken skriftlig eller muntlig.

4. Eksamensoppgaven

Eksamensoppgavene lages med utgangspunkt i læreplanens kompetansemål. De fem grunnleggende ferdighetene er en del av kompetansemålene:

- å kunne uttrykke seg muntlig (gjelder ikke på skriftlig eksamen)
- å kunne uttrykke seg skriftlig
- å kunne lese
- å kunne regne
- å kunne bruke digitale hjelpemidler

Oppgavesettet er bygd opp slik at besvarelsen skal gi grunnlag for å vurdere kandidatens individuelle kompetanse. Samlet sett kan eksamen inneholde oppgaver fra alle hovedområdene i læreplanen, men ikke nødvendigvis fra alle kompetansemålene. De fleste eksamener har alle hjelpemidler tillatt. Eksamensoppgaven bør være en åpen oppgave (case), og må utformes på en slik måte at svarene ikke kan leses direkte ut av en lærebok eller andre hjelpemidler.

Når kandidaten velger å bruke erfaringer fra egen praksis, er det viktig at hun/han beskriver klart hvilke valg som tas og de forutsetningene det arbeides ut i fra. Det er viktig å besvare det oppgaven spør om for å vise fagkompetansen sin.

Tidligere eksamensoppgaver finner du på www.vigoiks.no

5. Bruk av kilder

Hvis kandidaten bruker kilder i besvarelsen, skal disse oppgis på en slik måte at leseren kan finne fram til dem. Kandidaten skal oppgi forfatter og fullstendig tittel på lærebøker, artikler eller annen litteratur. Hvis kandidaten velger å bruke utskrift eller sitat fra nettsider, skal han/hun oppgi nøyaktig nettadresse og nedlastingsdato. Eksamensoppgavene har ikke alltid krav om bruk av kilder (tekst som er hentet fra bøker, Internett etc.), og kandidaten kan vise svært høy kompetanse til eksamen uten å bruke kilder i besvarelsen. I besvarelsen skal kandidaten vise sin egen kompetanse, med eller uten bruk av kilder.

6. Vurdering av eksamensbesvarelser og karakterbeskrivelser

Fylkeskommunene har ansvar for å sensurere besvarelsene. Spørsmål om gjennomføring og sensur av eksamen rettes til den enkelte fylkeskommune.

Forskrift til opplæringsloven §§ 3-4 og 4-4 har generelle karakterbeskrivelser for grunnopplæringen:

Karakteren 6 uttrykker at eleven har fremragende kompetanse i faget.

Karakteren 5 uttrykker at eleven har meget god kompetanse i faget.

Karakteren 4 uttrykker at eleven har god kompetanse i faget.

Karakteren 3 uttrykker at eleven har nokså god kompetanse i faget.

Karakteren 2 uttrykker at eleven har lav kompetanse i faget.

Karakteren 1 uttrykker at eleven har svært lav kompetanse i faget.

Karakterene 2-6 betyr at faget er bestått.

Kjennetegn på kompetanse

Hovedområde	Karakteren 5-6 Kandidaten viser fremragende eller meget god kompetanse i faget	Karakteren 3-4 Kandidaten viser god eller nokså god kompetanse i faget	Karakteren 2 Kandidaten viser lav kompetanse i faget
<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne</i> planlegge, gjennomføre og dokumentere arbeidsoppgaver i naturbaserte produksjoner og aktiviteter og vurdere utførelse, kvalitet og lønnsomhet	På selvstendig grunnlag kan kandidaten ta initiativ til, grunngi og drøfte nødvendige arbeidsoppgaver. Kandidaten kan drøfte og vurdere sitt arbeid, og reflektere over utførelse og kvaliteten på produkt. Kandidaten skal vite om nødvendig dokumentasjon som kreves innen de enkelte arbeidsoppgavene.	Kandidaten har en grunnleggende forståelse for arbeidsoppgaver som skal utføres gjennom året i landbruk og gartneri. På oppfordring skal kandidaten kunne utføre et arbeid og skal kunne vurdere kvaliteten av dette arbeidet. Kandidaten skal kjenne til dokumentasjon som kreves for de enkelte arbeidsoppgavene.	Kandidaten skal kjenne til arbeidsoppgaver som skal utføres i landbruk og gartneri. Kandidaten skal etter instruks formidle hvordan et arbeid skal utføres og kjenne til hvordan kvaliteten av arbeidet skal vurderes. Kandidaten skal kjenne til at dokumentasjon kreves for arbeidsoppgaver innen programfaget.

<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne</i> utføre arbeidsoppgaver i landbruk og gartneri næring ut fra produksjonens egenart, organismenes biologi og krav til stell	Kandidaten skal kunne utføre arbeidsoppgaver på en måte som viser teoretisk og praktisk kunnskap om organismen. Kandidaten skal selvstendig vurdere og reflektere over når arbeidsoppgaven bør utføres.	Kandidaten har en grunnleggende forståelse for hvordan arbeidsoppgaver utføres innen produksjonene. Kandidaten skal etter instruksjon vurdere og reflektere over når arbeidsoppgavene bør utføres.	Kandidaten skal etter instruksjon utføre arbeidsoppgaver innen produksjonene. Kandidaten skal kjenne til hvordan og når arbeidsoppgavene bør utføres.
<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne</i> dokumentere kvaliteten av prosesser og produkter etter gjeldende sertifiseringsordninger for matkvalitet og miljø	Kandidaten skal kunne kjenne til gjeldende regelverk for matkvalitet og miljø i Norge. Kandidaten skal vite om, og kunne føre dokumentasjon på, produkter som er krav om i den enkelte produksjon i landbruk og gartneri næring.	Kandidaten viser grunnleggende forståelse for å dokumentere, og skal på oppfordring vise kjennskap til hvor man kan finne informasjon om gjeldende regelverk for matkvalitet og miljø i Norge. Kandidaten skal kjenne til hvordan man skal føre slik dokumentasjon, og hvilke produkter det kreves ført dokumentasjon for.	Kandidaten skal etter mal eller instruksjon kunne dokumentere kvaliteten av prosesser og produkter etter gjeldende sertifiseringsordninger for matkvalitet og miljø.

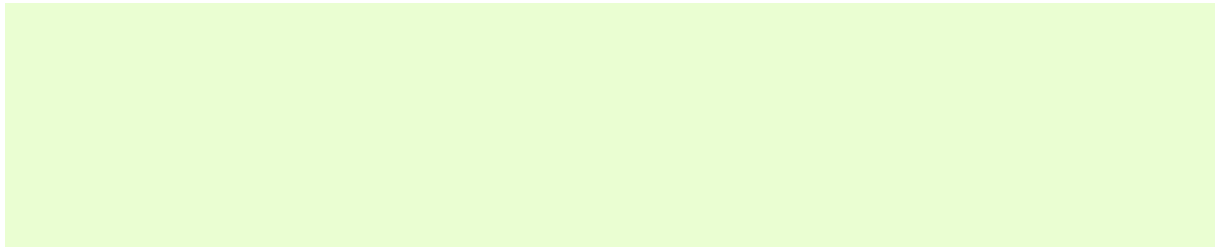
<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne</i> gjøre rede for prinsipielle forskjeller mellom økologiske og konvensjonelle driftsformer	Kandidaten skal forklare og reflektere over forskjellen mellom økologisk og konvensjonell driftsform og produksjon. Kandidaten skal gjøre rede for, og vurdere fordeler og ulemper innen begge driftsformer.	Kandidaten skal kjenne til og kan forklare noen prinsipielle forskjeller mellom økologisk og konvensjonell driftsform. Kandidaten kjenner til og kan forklare noen fordeler og ulemper innen begge driftsformer.	Kandidaten kan på oppfordring forklare hovedforskjellene mellom økologisk og konvensjonelle driftsformer. Kandidaten kan i hovedtrekk vurdere enkelte fordeler og ulemper innen driftsformene.
<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne</i> utføre en produksjon etter prinsippene for økologisk drift etter gjeldende regelverk	Kandidaten skal kunne utføre arbeidsoppgaver innen økologisk drift som viser teoretisk kunnskap innen gjeldende regelverk. Kandidaten skal selvstendig vurdere og reflektere over hvordan produksjonen skal utføres praktisk i tråd med økologisk tankegang.	Kandidaten har en grunnleggende forståelse for hvordan produksjon etter gjeldende regler innen økologisk drift foregår, og prinsippene bak dette. Kandidaten skal utføre arbeidsoppgaver innen økologisk drift og reflektere over hvorfor det gjøres på bestemte måter.	Kandidaten skal etter instruksjon utføre arbeidsoppgaver innen en produksjon i økologisk drift.

<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne</i> bruke digitale verktøy i planlegging, gjennomføring og dokumentasjon av en naturbasert produksjon	Kandidaten behersker og kan bevisst velge forskjellige digitale verktøy som er tilgjengelig for planlegging og dokumentering av en produksjon. Kandidaten skal kunne orientere seg innen det digitale nettverket for å innhente nødvendig informasjon innen en naturbasert produksjon.	Kandidaten kan bruke noen digitale verktøy beregnet for planlegging og dokumentasjon. Kandidaten kan etter instruksjon orientere seg innen det digitale nettverket for å innhente nødvendig informasjon.	Kandidaten kjenner til digitale verktøy tilgjengelig i naturbasert produksjon, og kan i noen grad bruke disse verktøyene for planlegging og dokumentasjon.
<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne</i> innhente og bruke informasjon fra faglitteratur, medier og offentlig forvaltning om en aktuell aktivitet eller produksjon i landbruks- og gartneri-næring	Kandidaten skal på selvstendig grunnlag kunne drøfte, reflektere over og velge ut relevant informasjon om en aktuell aktivitet. Kandidaten skal kunne kritisk vurdere innhentet fagstoff og skal kunne bruke det på en formålstjenelig måte.	Kandidaten kan etter instruksjon innhente informasjon fra offentlig forvaltning, media og faglitteratur. Kandidaten kjenner til hvordan å innhente fagstoff til bruk på en formålstjenelig måte.	Kandidaten kan på oppfordring innhente informasjon fra faglitteratur, medier og offentlig forvaltning. Kandidaten kan på oppfordring forklare hvordan å innhente fagstoff om en aktuell aktivitet.

<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne</i> utføre yrkesrelaterte aktiviteter i naturen under varierende forhold, vurdere risiko og ivareta egen sikkerhet	Kandidaten skal vite om og reflektere over gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet, og kunne foreta en risikovurdering av naturbaserte arbeidsoppgaver. Kandidaten skal ta hensyn til dette ved gjennomføring av arbeidsoppgaver på en slik måte at egen sikkerhet ivaretas.	Kandidaten har en grunnleggende forståelse for gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet. Kandidaten skal ved gjennomføring av arbeidsoppgaver ha kjennskap til hvordan egen sikkerhet ivaretas.	Kandidaten kan under instruksjon gjennomføre arbeidsoppgaver på en måte som ivaretar egen sikkerhet. Kandidaten har kjennskap til at det finnes regelverk for helse, miljø og sikkerhet
<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne</i> vurdere risiko knyttet til naturbaserte arbeidsoppgaver og aktiviteter og arbeide i samsvar med gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet	Kandidaten skal reflektere over, og på eget initiativ, drøfte og vurdere sikkerheten rundt arbeidsoppgaver og aktiviteter i tråd med gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet.	Kandidaten har en grunnleggende forståelse for viktigheten av helse, miljø og sikkerhet. Kandidaten kan på oppfordring drøfte og vurdere sikkerheten rundt arbeidsoppgaver og aktiviteter.	Kandidaten kan på oppfordring formidle hva helse, miljø og sikkerhet er, og kan diskutere risiko rundt naturbaserte arbeidsoppgaver og aktiviteter.

<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne</i> utarbeide et helse-, miljø- og sikkerhetssystem knyttet til en naturbasert aktivitet eller produksjon	Kandidaten skal vite om gjeldende krav for helse, miljø og sikkerhet rundt spesifikke aktiviteter eller produksjoner. Kandidaten skal selvstendig og på eget initiativ foreslå tiltak som er i tråd med helse- miljø og sikkerhetsregler for en bestemt aktivitet eller produksjon.	Kandidaten kjenner til gjeldende krav for helse, miljø og sikkerhet knyttet til en naturbasert aktivitet eller produksjon. Kandidaten kan på oppfordring foreslå noen tiltak etter gjeldende regler for helse, miljø og sikkerhet knyttet til en aktivitet eller produksjon	Kandidaten kan på oppfordring fortelle om helse, miljø og sikkerhet knyttet til en naturbasert aktivitet eller produksjon, og kan etter instruksjon foreslå noen tiltak etter gjeldende regler for helse, miljø og sikkerhet for en naturbasert aktivitet eller produksjon.
<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne</i> bruke og vedlikeholde kjøretøy, maskiner, bygninger og teknisk utstyr etter gjeldende forskrifter og standarder	Kandidaten skal kunne bruke maskiner og teknisk utstyr selvstendig og på en sikker måte. Kandidaten skal kunne foreta enkelt vedlikehold ut fra manualer/bruksanvisninger på maskiner og teknisk utstyr. Kandidaten skal kunne foreta enkelt vedlikehold på bygninger etter gjeldende forskrifter og standarder.	Kandidaten skal under instruksjon kunne bruke maskiner og teknisk utstyr, og foreslå enkelt vedlikehold av bygninger. Kandidaten skal på oppfordring bruke manualer/bruksanvisninger for vedlikehold og bruk av maskiner og teknisk utstyr	Kandidaten skal kunne foreslå tiltak innen vedlikehold av maskiner, teknisk utstyr og bygninger. Kandidaten skal kjenne til bruk av manualer/bruksanvisninger for vedlikehold av maskiner og teknisk utstyr.

<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne</i> foreslå tiltak for gjenbruk og flerbruk av ressurser i naturbaserte produksjoner	Kandidaten skal vite om gjenbruk og flerbruk av forskjellige biprodukter fra produksjoner. Kandidaten skal kunne reflektere over og drøfte hvor slike biprodukter kan gjøre mest nytte for seg på egen drift, og hvordan biproduktet skal behandles for mest mulig miljømessig og driftsmessig utbytte. Kandidaten skal vite hvor ressurser kan avhendes til gjenbruk ved liten nytte til egen drift.	Kandidaten har kjennskap til gjenbruk og flerbruk av ressurser fra naturbaserte produksjoner. Kandidatens skal kunne formidle hvordan slike ressurser skal behandles for å kunne brukes i egen drift og foreslå hvor slikt kan avhendes ved liten nytteverdi for egen drift. Kandidaten kjenner til hvorfor gjenbruk og flerbruk er viktig i naturbaserte produksjoner.	Kandidaten kan på oppfordring foreslå gjenbruk og flerbruk av ressurser fra produksjoner. Kandidaten har kjennskap til hvordan biprodukter skal behandles for gjenbruk i egen drift. Kandidaten kan på oppfordring fortelle hvorfor gjenbruk og flerbruk er viktig i naturbaserte produksjoner.
<i>Mål for opplæringen er at kandidaten skal kunne</i> foreslå miljøtiltak og energiøkonomiseringstiltak og vurdere alternative energikilder i landbruk og gartneri	Kandidaten kan reflektere over, drøfte og vurdere forskjellige miljø- og energiøkonomiseringstiltak, og kan foreslå tiltak til en gitt produksjon i landbruk og gartneri.	Kandidaten har kjennskap til noen forskjellige miljø- og energiøkonomiseringstiltak tilgjengelig i landbruk og gartneri, og kan foreslå tiltak i noen produksjoner.	Kandidaten kan på oppfordring fortelle om enkelte miljø- og energiøkonomiseringstiltak tilgjengelig i landbruk og gartneri, og kan diskutere tiltak i foreslåtte produksjoner.

www.vigoiks.no/eksamen